

دولت مردی مدرسه پویا

ویژه نامه وزیر آموزش و پرورش
دولت سیزدهم

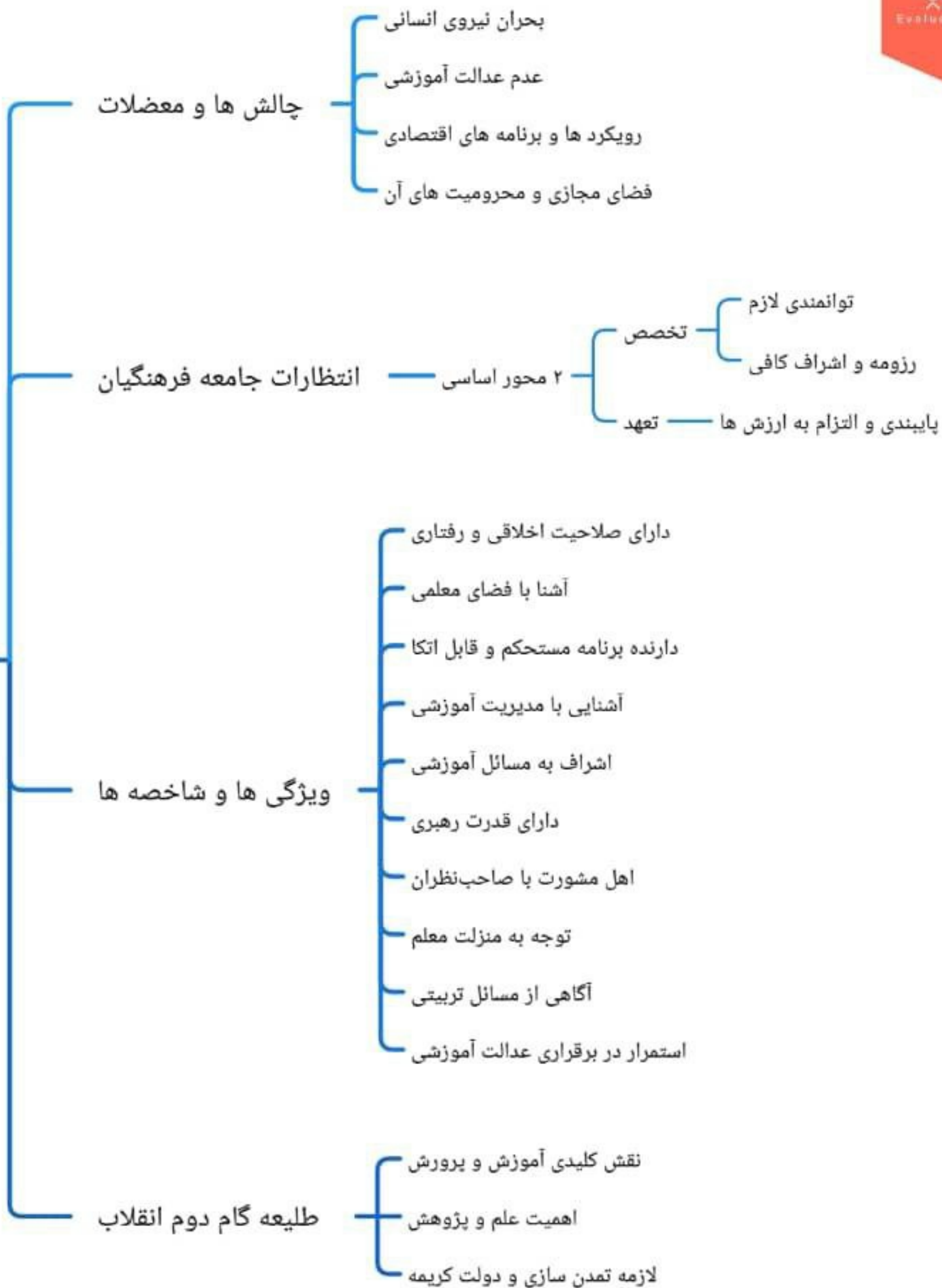
| شهریور ۱۴۰۰ |

ویژه نامه بسیج دانشجویی دانشگاه فرهنگیان
واحد ثامن الحجج ((علیه السلام)) مشهد

ضروریات وزیر پیشنهادهای آموزش و پرورش

وزیر آموزش و پرورش کیست؟

وزیر بالاترین مقام تصمیم گیرنده وزارت خانه می باشد. وبدون تردید اداره کلیه سطوح وزارت خانه مستقیم یا غیر مستقیم با تدابیری که او اتخاذ می کند در ارتباط است.

اداره وزارت خانه ای به گستردگی و پیچیدگی آموزش و پرورش همان قدر نیازمند تخصص بوده که وزارت خانه های مهم چون وزارت امور خارجه ، وزارت کشور یا ... دارد.اما از آن جایی که محصول این درخت پهناور یعنی وزارت آموزش و پرورش در درازمدت به بار می نشیند. درک اهمیت سرمایه گذاری و مدیریت در این عرصه فقط بر دور اندیشان و متفکرانی آشکار است. که نه تنها موقعیت فعلی جامعه را از لحاظ فکری و اندیشه، باورهای مردم ،شرایط پیشرفت یا پس رفت جامعه و... به خوبی درک می کنند. بلکه قادرند آینده جامعه را در دهه های آتی پیش بینی کنند. و به مهندسی آن بپردازند. حفظ وتداوم شرایط مطلوب مورد نظر ویا تغییر واصلاح آن چیزی نیست .

که همه افراد دغدغه یکسانی در باره آن داشته باشند یا اهمیت آن را بطور یکسانی درک کنند.

فعالیت در عرصه تعلیم و تربیت، همواره در کلام و اندیشه پیشینیان امری دشوار و با اهمیت بوده است. که همگان قادر به پرداختن به آن نبوده اند. این امر در دنیای امروز که موج عظیمی از اطلاعات و ابزارها در فرم و محتوای آن اثر گذار شده است به مراتب پیچیده تر از گذشته به نظر می رسد. برای درک این موضوع لزومی به ارائه مثال های گسترده یا اندیشه ورزی خاص نیست. کافی است در زندگی شخصی خویش تاملی کنیم و ببینیم چه اموری تعلیم و تربیت فرزندان ما را مستقیم یا غیر مستقیم تحت تاثیر بی شک همه آن ها مطلوب نظر ما نیست. چگونه می توانیم بر آنها فائق آییم. هر برنامه ممکن است به تعبیر جامعه شناختی کارکردهای پنهانی را داشته باشد. که ما را از اهداف مان دور سازد. و یا با توجه به میزان سرمایه گذاری، اعم از فرصت یا سرمایه گذاری مالی نتیجه ناچیزی را به دنبال بیاورد. یقیناً شرایط امروز جامعه چنان چه در بعضی از حوزه ها مطلوب نظر مان نیست، بخش مهمی از آن، پیامد اهمیت ندادن، یا حاکمیت نگرش ضعیف در این حوزه را در بر می گیرد. در این صورت لازم است، نگرش مان را نسبت به این عرصه مهم اجتماعی، مورد بازنگری جدی قرار دهیم، و قدم های اولیه را با انتصاب وزیری آگاه، درد شناس و متعاقب آن

مدیران شایسته که در دو مقوله اندیشه و عمل دارای ورزیدگی مورد انتظار باشند
گام محکمی برداریم، و آن گاه برای
چیدن میوه شیرین این درخت سترگ
در سال های پیش رو، انتظار بکشیم.

چالش های امروز آموزش و پرورش

در ادامه می خواهیم به مهم ترین چالش های آموزش و پرورش کشور پر مهرمان بپردازیم. مهم ترین چالش های آموزش و پرورش در چهارمحور عبارتند از:

۱. بحران نیروی انسانی

یکی از مهم ترین چالش ها که شاید در سال های اخیر احساس نیاز به آن بیش تر از پیش نمایان شده است، کمبود نیروی انسانی در فضای تعلیم و تربیت می باشد. در این راستا مقام معظم رهبری سال های متعددی به نقش کلیدی دانشگاه فرهنگیان پرداختند و فرمودند: که فر آیند جذب نیرو از طریق دو دانشگاه فرهنگیان و شهید رجایی باید رقم بخورد. لیکن به دلیل کم توجهی مسئولان ذی ربط به این مرکز مهم و عدم توسعه کمی و کیفی آن ما با این چالش مواجه شده ایم. همین طور که باید مد نظر داشت که در شروع سال تحصیلی امسال حدود دویست هزار کمبود معلم مواجه هستیم که یکی از انتظارات وزیر آینده داشتن برنامه روشن کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت برای حل این مسئله مهم می باشد

۲. عدالت آموزشی

یکی از مسائلی که همیشه مطرح بوده است و در طول تاریخ می توان به آن اشاره کرد، قدمت به وجود آمدن انسان دانست، که مقوله عدالت به ویژه عدالت آموزشی در بر می گیرد. بحث عدالت آموزشی نکته ای که حائز اهمیت است، برخورداری از آموزشی با سهم یکسان برای دانش آموزان می باشد. در این راستا راهکار جدی ارتقاء سطح کیفی مدارس دولتی است.

تا دانش آموزان این مدارس نسبت به مدارس دیگر احساس کمبود و تبعیض نکنند. ازطرفی باید به دانش آموزان مناطق محروم توجه ویژه ای شود و امکانات لازم برای امر تعلیم و تربیت آنها فراهم گردد. بنابراین نقش وزارت آموزش و پرورش و بها ندادن به شیوه غلط رایج که پرداختن به مدارس خصوصی می باشد، نقش موثری در تحقق عدالت آموزشی دارد.

۳. رویکرد اقتصادی مالی دولت

همواره مسائل اقتصادی، در آموزش و پرورش در دولت های مختلف مورد بحث بوده است. زیرا دایره گسترده آموزش و پرورش و لایه های مختلف آن از حقوق ها گرفته تا هزینه های جاری، توسعه کمی و کیفی مدارس و... هزینه های کلانی را در بر می گیرد. متأسفانه کسری بودجه ای که در این سال ها شاهدش بوده ایم، ما را دچار معضل دیگری با عنوان خصوصی سازی کرده است. البته اصل آن خوب و مفید هست ولی از آن به عنوان عاملی برای درآمد زایی و واگذاری مدارس به بخش های خصوصی استفاده شد که تبعات متعددی را به همراه داشت.

نکته دیگر حقوق و مزایای معلمان می باشد. که در این زمینه، اقداماتی هم انجام شده ولی زمانی که با نرخ تورم و گرانی تناسب سازی می شود، فاصله زیادی وجود دارد که این در کیفیت امر آموزش تاثیر گذار است.

اکنون سوال اساسی این است: رویکردها و برنامه ها وزیر پیشنهادی آموزش و پرورش چیست؟ چگونه قصد حل این مسائل را دارد؟

در حال حاضر ما طبق آمارها حدود سه میلیون ونیم دانش آموز محروم از شاد داریم که اگر برای این بزرگواران تدابیر جدی اندیشیده نشود، متأسفانه آسیب غیر قابل جبرانی را متحمل خواهیم شد. بنابراین وزیر آموزش و پرورش باید بسته هایی از ده ها راهکار مختلف و کاربردی برای حل این معضلات در نظر گرفته باشد.

از سوی دیگر هوشمند سازی و ارتقاء سطح آموزش مجازی چالش دیگری است که جامعه فرهنگی انتظارشان از وزیر پیشنهادی داشتن روش ها و برنامه های مفید و موثر می باشد. در پایان لازم به ذکر است که این چالش ها تنها بخشی از مهم ترین های چالش ها و دغدغه ها حال حاضر است و موارد دیگری نیز وجود دارد.

امیدواریم شخصی که در قامت وزیر انتخاب می شود با داشتن شناخت لازم، توانمندی کافی و باور راسخ بتواند رویکردها و برنامه های خود را با نگاه تحولی متناسب با این چالش ها شفاف مطرح کند.

انتظارات از وزیر آموزش و پرورش

ما معلمان به عنوان ناقلان فرهنگ به نسل آینده خود موظفیم نسبت به اصلاح، تغییر و تحول نظام آ.پ کشورمان گامی مفید و موثر برداریم.

نخستین انتظار و معیار:

تخصص می‌باشد به گفته دیگر اشراف و اطلاع کافی و لازم از مسائل، مشکلات و چالش‌های مجموعه در حال حاضر و آینده می‌باشد و لازمه این امر داشتن رزومه و پیشینه کافی و قابل قبول و همچنین دارا بودن روحیه‌ای خستگی ناپذیر و مبری از تنبلی، پاسخگو نبودن و قانون‌گریز بودن باشد مهم‌ترین ویژگی افراد در حوزه مسائل آموزش‌پرورش پیشینه قابل قبول یعنی دست‌کم در یکی از سطوح این نهاد فعالیت کرده و مطلع به مسائل آن و راه‌های برون‌رفت از وضعیت موجود و نیل به وضعیت مطلوب داشته باشد یعنی معلم بودن و فعالیت در این عرصه به عنوان یک مزیت و نه یک اساس در نظر گرفته شود یعنی صرف معلم بودن کافی نیست و الزاما یک معیار اصلی محسوب نمی‌شود بلکه مزیتی درخور است، ایضا نگاهی کاملا تخصصی و کارشناسی شده از ملزومات ترقی و پیشرفت در این عرصه می‌باشد و نقدپذیر بودن از سوی جامعه نخبگان و همچنین ارتباط‌گیری موثر با صاحب‌نظران این حوزه بسیار مهم می‌باشد.

دومین انتظار و معیار:

معلمان به بیان مقام عظمی ولایت به عنوان قشر موثر در پیشرفت و ترقی در عرصه‌های گوناگون کشور داشتن تعهد و التزام فکری و عقیدتی به همان ارزش‌های اصیل انقلاب و شرع مقدس می‌باشد و نسبت به آن‌ها دیدگاه آرمانی نداشته و در عملی کردن و تحقق بخشی به آن‌ها انگیزه لازم را داشته باشد و در راستای تحقق چشم‌اندازهای این نهاد حیاتی به بیگانگان و معاندین چشم امید نداشته و شخصیتی کاملا مستقل داشته باشد که به هیچ وجه متأثر از احزاب سیاسی نداشته باشد و در مقابل فشارها و جریانات گوناگون مقاوم باشد.

ویژگی های وزیر
آموزش و پرورش
اصلاح :

دارنده برنامه
مستحکم و قابل
اتکا باشد.

سومین مؤلفه مطلوب برای تصاحب
پست وزارت آموزش و پرورش را میتوان
داشتن برنامه مشخص در راستای اسناد
بالادستی به ویژه سند تحول بنیادین به عنوان
راهبردترین سند نظام تعلیم و تربیت
برشمرد؛ به شکلی که فرد مورد نظر از به کار
بردن سیاههای از شعارهای رایج و
وعدههای بسیار، پرهیز کند و دارای
برنامههای مشخص، قابل فهم و مهم
تر از همه قابل محقق شدن
باشد.

دارا بودن صلاحیت
اخلاقی و رفتاری

هر مربی و استادی که ادعای تعلیم و
تربیت را دارد، باید کسی باشد که خود
به صفات متعالی و ارزشهای گرانسنگ
اخلاقی موصوف و آراسته باشد. و رفتار و
سکنت او موید و نمایان گر شاخصهای
مطلوب اخلاقی و رفتاری بوده و دغدغه
پیاده سازی ارکان متعالی اسلام در
شئون تعلیم و تربیت را داشته
باشد.

گچ تخته سیاه
خورده باشد

وزیر آموزش و پرورش باید از دل
آموزش و پرورش برخاسته باشد. و به
اصطلاح گچ تخته سیاه خوردن است؛ به طوری
که فرد سلسله مراتب مدیریتی و معلمی را در
مقاطع مختلف تجربه کرده باشد و دردشناس،
درمانگر و طبیب حاذقی برای درمان
مشکلات آموزش و پرورش باشد.

آشنایی با
مدیریت آموزشی

مدیریت آموزشی و آشنایی به
ریزهکاریهای آن شاخص دیگر انتخاب یک
فرد برای وزارت است؛ به عبارت مطلوب تر
چنین فردی باید به اصول مدیریتی و
مورد نیاز محیط آموزشی و پرورشی
آشنا باشد.

برخورداری از قدرت رهبری

فرآیند نفوذ در دیگران و برانگیختن آنها برای همکاری با یکدیگر در جهت تحقق هدف های گروهی ((رهبری)) می گویند. به این نکته حیاتی باید اشاره نمود که آموزش و پرورش امروز کشور نیازمند تحول بنیادین است. این تحول گرچه با تدوین سند در حال آغاز شدن است، اما قدم های اجرایی و مهم آن، نیازمند همراهی و هماهنگی بی شائبه کلیه کسانی است که، در تحقق برنامه ها و اهداف نقش محوری دارند.

اشراف و آگاهی داشتن بر تمامی مسائل

مؤلفه مطلوب دیگر، اشراف بر مسائل آموزشی است؛ به شکلی که فرد تمام دوره های تحصیلی را از ابتدایی تا پایان متوسطه را به خوبی بشناسد. و از جزئیات و نیازهای خاص هر دوره مطلع بوده و تجربه عملی حضور در مقاطع تحصیلی را به همراه اندوخته علمی مطلوب داشته باشد.

اهل مشورت بودن با صاحب نظران و اهل فن

ویژگی لازم دیگر برای یک مدیر مطلوب وزارت آموزش و پرورش را میتوان اهل مشورت بودن فرد با صاحب نظران و بزرگان تعلیم و تربیت برشمرد؛ به شکلی که فرد یاد شده در به رهگیری از دانش و تجربه افراد صاحب فکر از نگاه تنگ نظرانه و بعضاً جناحی پرهیز کند.

پرهیز از نگاه حزبی داشتن در انتصاب مدیران

خودداری از انتخاب مدیران ارشد اجرایی آموزش و پرورش از طیفهای سیاسی، غرق شدن در جناحبندیهای رایج و در مقابل، توجه به شایسته سالاری اخلاقی و مدیریتی از ملزومات دیگر یک وزیر مطلوب است.

توجه و تأکید بر حفظ شان و منزلت معلمان

سنگ صبور شنوا و عملگرای آن ها بوده و قدرت چانه زنی بالایی با مسئولان ارشد کشور برای ساماندهی امور داشته باشد؛ اموری مانند رتبه بندی معلمان، همسانسازی حقوق شاغلین و بازنشستگان فرهنگی با کارمندان سایر دستگاهها و بازگرداندن جایگاه معلمان از جمله مؤلفه های قابل توجه است.

آگاهی داشتن از مسائل تربیتی

مؤلفه مطلوب برای هدایت گری آموزش و پرورش، پرداختن به موضوع مهم پرورشی، مسائل اخلاقی و رفتاری است. ، به ارکان و استوانه های تأثیرگذار و شخصیت سازی مناسب دانش آموزان و حفظ منزلت فرهنگیان آگاه بوده و از هوش و درایت لازم در درک و فهم مسائل مبتلابه آن برخوردار باشد. در گام بعد دانش آموزان را متناسب و هم راستا با آموزه های تربیت اسلامی و فرهنگ ایرانی و اسلامی تربیت و راهبری کند

تلاش مستمر برای برقراری عدالت آموزشی

در میان فردی که به عنوان وزیر انتخاب میشود، باید با مسائل، مشکلات و معضلات آموزشی، اجتماعی و فرهنگی مناطق مختلف کشور آشنا بوده و خرده فرهنگهای متعدد آن را به خوبی بشناسد. همواره در جهت برقراری عدالت آموزشی بین اقشار مختلف جامعه از برخوردارترین تا کم برخوردارترین آنها تلاش کند و با مخاطبان خود ارتباط و پیوند عاطفی برقرار کرده و تنها تصمیمات خود را محدود به میز وزارت خود در مرکز کشور نکند و شخصاً از کمبودها و نارساییها گوناگون آگاهی و اشراف لازم را داشته باشد.

طایفه گام دوم انقلاب اسلامی
در پرورش و آموزش و پرورش

با سلام و درود به پیشگاه انبیای الهی و ائمه معصومین و با سلام و درود به پیشگاه شهدا و امام شهدا و با آرزوی سلامتی برای رهبر معظم انقلاب اسلامی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی در بیست و دوم بهمن ماه یک هزار و سیصد و نود و هفت صادر شد، در این بیانیه چند محور اساسی مورد بررسی قرار گرفت و از این بیانیه تحت عنوان شناسنامه انقلاب اسلامی یاد می شود، بیانیه گام دوم، نقشه‌ی راه روشنی مبتنی بر امید واقع بینانه و خوش بینی مومنان است. که در پی انتقال هوشمندانه میراث عظیم انقلاب به نسل جدید در کنار وظیفه سازی برای مسئولان و مدیران و مسئولیت آفرینی برای جوانان عزیز، رشید و شایسته تلاش می کند تا این حرکت عظیم الهی را به تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای ظهور دولت کریمه و ولایت عظمای مهدوی (عج)، متصل کند.

آموزش و پرورش نقش بسیار مهم و اساسی در پیشبرد اهداف مندرج در گام دوم انقلاب اسلامی دارد، در واقع می توان گفت که این بیانیه خطاب به جوانان بوده و بیش از چهل بار از لفظ جوان در این بیانیه استفاده شده است و می توان گفت که جوان و جوان گرایی مرکز ثقل این بیانیه است.

آموزش و پرورش در گام دوم انقلاب اسلامی نقش کلیدی و اساسی دارد و به عنوان زیربنای فرهنگ و اقتصاد و سیاست از آن یاد شده. این ارگان با هدف تربیت نیروی انسانی کارآمد برای آینده انقلاب اسلامی اهمیت بی بدیلی برای آینده انقلاب اسلامی دارد. در واقع محصول تلاش های یک معلم می شود پای ریزی تمدن نوین و ساخت فرهنگ و هویت، در سیر تکامل و رسیدن به تمدن اسلامی، آموزش و پرورش نقش بسیار حیاتی را بر عهده دارد و هیچ فردی نمی تواند اهمیت این ارگان حیاتی را نادیده بگیرد.

در بخشی از بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی آمده است که:

علم و پژوهش: دانش، آشکارترین وسیله‌ی عزت و قدرت یک کشور است. روی دیگر دانایی، توانایی است. دانش و علم و دانش پژوهی به عنوان عنصر اصلی و اساسی عزت و قدرت مد نظر قرار گرفته، این جاست که نقش بی بدیل آموزش و پرورش مشخص می شود، این جاست که اهمیت کار معلمین مشخص می شود.

مقام معظم رهبری در یک سخنرانی فرمودند که معلمان سرداران پیشرفت و آبادانی کشور هستند فلذا با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری معلمان یکی از ارکان اساسی برای آینده کشور و تمدن سازی هستند.

یکی از وظایفی که، در این بیانیه تبیین شده است، ورود جوانان و آتش به اختیار به میدان و اشتراک و اقتراح خودجوش و تمیز این بیانیه است. امیدواریم که با استعانت از ائمه معصومین و امام زمان (ع) و با عنایت به فرمایشات مقام معظم رهبری حلقه های مدیریتی برای نسل جوان، مومن، آگاه، انقلابی باز شود.